

soite

Ihminen keskiössä
Individen i centrum

Soiten konserniohje

Hyväksytty valtuustossa 30.11.2020

Konserniohje on voimassa toistaiseksi

Sisällysluettelo

1	Johdanto	4
2	Konserniohjeen tehtävä, tavoitteet ja soveltamisala.....	6
2.1	Konserniohje.....	6
2.2	Soiten konsernin määrittely	6
2.3	Yhteisöjen esittely.....	6
2.4	Ohjeen sitovuus ja soveltamisala	8
3	Konserniohjauksen vastuut	10
3.1	Yhtymävaltuusto	10
3.2	Tarkastuslautakunta	10
3.3	Konsernijohto.....	10
3.3.1	Yhtymähallitus.....	10
3.3.2	Toimitusjohtaja.....	10
3.4	Tytäryhteisön hallituksen jäsenet.....	12
3.5	Yhtiökokoukseen nimetty edustaja	12
4	Hyvä hallinto ja johtamistapa.....	13
4.1	Sitoutuminen suosituksiin	13
4.2	Henkilövalinnat yhtiöiden hallitukseen	13
4.3	Henkilövalinnat yhtiökokousedustajiksi.....	14
4.4	Henkilövalinnat säätiöiden hallitukseen	14
4.5	Yhteisöjen esteellisyysäännökset	14
5	Tiedolla ja sopimuksilla ohjaaminen	15
5.1	Jatkuva yhteydenpito	15
5.2	Yhteinen suunnittelu	15
5.3	Raportointi	15
5.4	Evästys	15
5.5	Ennakkokäsityksen pyytämismenettely	16
5.6	Selontekovelvollisuus	17
5.7	Läsnäolo- ja puheoikeus.....	17
5.8	Tietojen saantioikeus	17
5.9	Muut sopimukset	17
6	Konsernikäytännöt ja palvelut	18
6.1	Rahoitus, sisäinen pankki ja rahaliikenne	18
6.2	Lainananto tytäryhteisölle	18
6.3	Kirjanpito ja konsernitilinpäätös	18
6.4	Riskienhallinta	19
6.5	Sijoitustoiminta	19

6.6	Vakuuttaminen.....	19
6.7	Yhteisön sisäinen valvonta	19
6.8	Konsernivalvonta	19
6.9	Tilintarkastus	20
6.10	Tietojensaantioikeudet.....	20
7	Muut asiat.....	21
7.1	Turvallisuus ja varautuminen	21
7.2	Henkilöstöpolitiikka	21
7.3	Viestintä ja tiedottaminen.....	22
7.4	Asiakirjojen ja tiedonhallinta	22
7.5	Hankintayhteistyö	22

1 Johdanto

Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveystalokuntayhtymä Soite aloitti toimintansa 1.1.2017. Soite on maakunnallinen perus- ja erikoispalvelut sekä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut yhteenliittävä kuntayhtymä. Soite on kaksikielinen sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä. Soiteissa työskentelee noin 4000 eri alan ammattilaista. Kuntayhtymässä on kymmenen jäsenkuntaa, joiden yhteenlaskettu väestöpohja on noin 78 000 henkilöä, mutta käytännössä kuntayhtymään kuuluva erikoissairaanhoidon osa, Keski-Pohjanmaan keskussairaala, on lähin päivystävä sairaala noin 200 000 asukkaalle. Soiten jäsenkuntia ovat Kokkola, Kannus, Kruunupyy, Toholampi, Veteli, Halsua, Lestijärvi, Perho, Kaustinen, Reisjärvi (osajäsenkunta).

Kuntalain (410/2015) 47 § mukaan omistajaohjauksella on huolehdittava siitä, että kunnan tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus. Kunnan tytäryhteisön hallituksen kokoonpanossa on otettava huomioon yhteisön toimialan edellyttämä riittävä talouden ja liiketoiminnan asiantuntemus.

Kuntayhtymä on osakkaana ja omistajana yhteisöissä, joiden tuottamia palveluja tarvitaan kuntayhtymän perustehtävän toteuttamiseksi. Kuntayhtymä muodostaa yhdessä tytäryhteisöjensä kanssa kuntayhtymän konsernin (myöhemmin Soite-konserni). Konserniin kuuluvien yhteisöjen toiminnassa on otettava huomioon konsernin kokonaisuus.

Kuntayhtymällä tarkoitetaan tässä ohjeessa omistajana toimivaa ja omistajaohjauksesta vastaavaa kuntayhtymä Soitea.

Kuntayhtymässä noudatettavasta omistajapolitiikasta päättää valtuusto osana Soiten strategiaa. Omistajastrategia on jaettavissa ensinnäkin linjaukseen siitä mitä kuntayhtymä omistaa (omistajapolitiikka) ja toiseksi siihen miten kuntayhtymä omistajana toimii (omistajaohjauksesta). Viimeiseksi mainitusta käytetään käsitettä omistajaohjaus, jossa konserniohjaus on keskeinen elementti.

Soiten omistajaohjauksen keskeiset periaatteet ovat seuraavat:

1. **Yhteinen konserni.** Soite-konsernin toimintaa ohjataan yhtenä kokonaisuutena ja yhtäläisin perustein. Tytäryhteisöiltä edellytetään ratkaisuja, jotka ovat omistajan strategisten tavoitteiden mukaisia.

2. **Kustannustehokkuus ja taloudellisuus.** Konsernin toiminnan tulee olla kustannustehokasta ja taloudellista. Omistajaohjauksella tulee varmistaa, että tytäryhteisö tukee omistajan taloudellista ja kustannustehokasta toimintaa.
3. **Omistamisen tarpeen määrittää perustehtävä.** Omistamisen keskiössä on perustehtävä ja sen toteuttaminen. Omistaminen ei ole kuntayhtymälle itseisarvo sinänsä vaan omistaminen tulee olla perusteltua perustehtävän toteuttamisessa onnistumisen kautta.
4. **Aktiivista omistajuutta ja raportointia.** Kuntayhtymä on aktiivinen omistaja, joka käyttää päämäärätietoisesti omistajaohjausta yhteisöissään. Näin kuntayhtymä varmistaa, että tytäryhteisöissä otetaan huomioon konsernin kokonaisuus, ja että muissa yhteisöissä toiminta vastaa Soiten tarpeita ja etua. Tytäryhteisöiltä edellytetään säännöllistä ja aktiivista raportointia omistajilleen.

2 Konserniohjeen tehtävä, tavoitteet ja soveltamisala

2.1 Konserniohje

Konserniohjeella varmistetaan valtuuston asettamien omistajapoliittisten linjauksien sekä toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutus sekä määritellään, miten konsernin tytäryhteisöjen ohjaus, seuranta, raportointi ja valvonta on järjestetty. Konserniohje määrittää konsernin johtosuhteet ja johtamisen säännöt. Ohjeella on tarkoitus yhtenäistää ohjausta, lisätä toiminnan läpinäkyvyyttä ja tehostaa tiedonkulkua.

Kuntalain 47 § 4 momentin mukaan konserniohjeessa annetaan tarpeelliset määräykset ainakin:

- 1) kuntakonsernin talouden ja investointien suunnittelusta ja ohjauksesta;
- 2) konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä riskienhallinnan järjestämisestä;
- 3) tiedottamisesta ja kunnan luottamushenkilöiden tietojensaantioikeuden turvaamisesta;
- 4) velvollisuudesta hankkia kunnan kanta asiaan ennen päätöksentekoa;
- 5) konsernin sisäisistä palveluista;
- 6) kunnan tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpanosta ja nimittämisestä;
- 7) kunnan tytäryhteisöjen hyvästä hallinto- ja johtamistavasta.

Konserniohjeella luodaan myös puitteet konserniin kuuluvien yhteisöjen omistajaohjaukselle tavoitteiden mukaisesti.

2.2 Soiten konsernin määrittely

Soiten konserni muodostuu kuntayhtymästä ja sen määräysvallassa olevista tytäryhteisöistä. Tytäryhteisöjä ovat yhteisöt, joissa kuntayhtymä käyttää kirjanpitolain 1 luvun 8 §:n mukaista määräysvaltaa (*osakkuusyrittys*).

2.3 Yhteisöjen esittely

Konserniin kuuluvat yhteisöt

Kiinteistö Oy H-Seitsikko on keskinäinen kiinteistöosakeyhtiö, joka omistaa kiinteistöjä. Yhtiö omistaa kerrostaloja seitsemässä eri kohteessa. Asuntoja taloissa on noin 40 kappaletta sekä niissä on lisäksi toimistotiloja. Yhtiö omistaa myös Kokkolan keskussairaalan läheisyydessä sijaitsevia kiinteistöjä, kuten Portin, hallinto-varasto-keittiö -kokonaisuuden, ensihoitokeskuksen, Maria Katariinan kiinteistön sekä nk. Y-siiven (Neku, YLE-osastot ja Nordlabin tilat). Yrityksen liikevaihto on noin 0,2 miljoona euroa. Soiten omistusosuus yrityksestä on 100 %. (2019)

Osakkuusyhteisöt

KokkoPesu Oy on yritys, joka tuottaa pesula- ja vaatetuspalveluja omistajilleen. Yrityksen liikevaihto on noin 1,8 miljoonaa euroa. Soiten omistusosuus yrityksestä on 45 %. (2018)

Listaus muista pienomistuksista:

TyöplusKunta Oy tuottaa työterveydenhuollon palveluita omistajilleen. Yrityksen liikevaihto on noin 10,3 miljoonaa euroa. Soite omistaa kaksi (2) osaketta ko. yrityksestä (Soiten hallituksen päätös 10.9.2018 § 161). Soiten omistusosuus yrityksestä on 2,5 %. (2020)

NordLab Pohjois-Suomen laboratorokeskuksen liikelaitoskuntayhtymä tuottaa laboratoriopalveluita alueellaan. Yrityksen liikevaihto on noin 71 miljoonaa euroa. Soiten omistusosuus ERVA-alueen asukaslukuun suhteutettuna on 10,2 %. (2019)

Esko Systems Oy on yritys, jossa kehitetään potilastyötä tukevia tietojärjestelmäratkaisuja omistajilleen. Soiten hallitus on 24.8.2020 § 153 päätöksellään päättänyt merkitä yhden (1) osakkeen yrityksestä.

SOTEVirtuaalikirjasto Oy on vuonna 2019 perustettu yritys, jonka tehtävänä on järjestää elektronisten lääketieteellisten julkaisujen yhteishankintaa omistajilleen. Soiten omistuksessa on 110 osaketta yrityksen osakekannasta (Soiten hallituksen päätös 21.2.2020 § 48). (2020)

OYS ERVA Osuuskunta ja sen omistamat yhtiöt (Tervia Oy). Osuuskunnan tarkoituksena on tuottaa omistajilleen OYS-Erva:n sairaanhoitopiireille valikoituja ja erikseen sovittavia erikoissairaanhoidon palveluita ja varmistaa osaavan henkilökunnan pysyminen Pohjois-Suomessa. Lisäksi osuuskunnan tarkoituksena on muun muassa ratkaista työnjaollisia ongelmia sairaanhoitopiirien välillä, turvata OYS-Erva:n kilpailukyky ja asiakkaiden sekä potilaiden hoitoon pääsy lain mukaisissa määräajoissa. Osuuskunta on perustettu vuonna 2019 ja toiminta on käynnistynyt vuonna 2020. Soiten omistusosuus osuuskunnasta on ERVA-alueen asukaslukuun suhteutettu 10,2 %. Osuuskunnan toimintaa sääntelee osuuskuntalaki 421/2013. (2020)

UNA Oy on maakuntien ja julkisten sote-toimijoiden yhteinen keino tuottavuuden ja vaikuttavuuden parantamiseksi. Yhteistyö perustuu osapuolten väliseen sopimukseen ICT-kehittämisyhteistyöstä. Soiten omistusosuus on 6,14 %. (2020)

2M-IT Oy on sosiaali- ja terveydenhuollon tietoteknisiä palveluja tuottava julkisomisteinen yhtiö. Soiten omistusosuus on alle 1 %. (2020)

Kuntien Tiera on kuntaorganisaatioiden omistama yhtiö, joka tarjoaa ICT-palveluita ja digi-ratkaisuja omistajien toiminnan kehittämisen tueksi. Soiten omistusosuus on alle 1 %. (2020)

Osuuskunta Keskikaista on Keskipohjalaisten omistama yhtiö, joka rakentaa valokuituverkkoa Kokkolassa ja Kälviällä yhteistyössä Kaustisen seutukunnan, Soiten, sekä Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymän kanssa. Soiten omistusosuus on alle 1 %. (2020)

2.4 Ohjeen sitovuus ja soveltamisala

Konserniohje koskee kuntayhtymää ja sen tytäryhteisöjä sekä näiden tytäryhteisöjä. Osakkuusyhteisössä kuntayhtymän edustajien tulee pyrkiä siihen, että konserniohjeen periaatteita noudatetaan myös näissä yhteisöissä mahdollisuuksien mukaan.

Konsernissa hyväksytyt konserniohjeita noudatetaan konserniin kuuluvissa tytäryhteisöissä, jollei niitä koskevasta pakottavasta lainsäädännöstä, yhtiöjärjestyksestä, sopimuksesta tai säännöistä muuta johdu. Konserniohje käsitellään ja hyväksytään kuntayhtymän tytäryhtiöiden yhtiökouksessa ja hallituksessa sekä muiden määräysvallassa olevien yhteisöjen vastaavissa toimielimissä. Samalla tytäryhteisö sitoutuu konserniohjeen noudattamiseen kokonaisuudessaan.

Valtuuston hyväksymä konserniohje sitoo kuntayhtymän hallitusta, konserniohjausryhmää, kuntayhtymän viranhaltijoita ja kuntayhtymän edustajia yhteisöjen toimielimissä.

Käyttäessään omistajaohjausta kuntayhtymä ottaa huomioon kutakin yhteisöä koskevaan lainsäädäntöön sisältyvän yhteisön omistajien yhdenvertaisen kohtelun periaatteet. Omistajaohjausta ei saa käyttää siten, että yhteisön päätös tai toimenpide on omiaan tuottamaan yhteisön toiselle omistajalle tai muulle epäoikeutettua etua yhteisön tai yhteisön toisen omistajan kustannuksella (yhdenvertaisuusperiaate).

Konserniohjeeseen perustuvien yksittäisten ohjeiden ollessa ristiriidassa yhteisöä pakottavien säännösten, kuten yhteisö- tai kirjanpitolainsäädännön tai muun pakottavan lainsäädännön kanssa, noudatetaan voimassa olevaa lainsäädäntöä. Yhteisön johdon on ilmoitettava ristiriidasta välittömästi kirjallisesti konserniohjeessa erikseen mainituille tahoille.

Tarvittaessa omistajaohjauksen kannalta keskeiset seikat on tehtävä muuttamalla yhtiön yhtiöjärjestyksestä tai säätiön sääntöjä.

Tytäryhteisöjen hallitusten tulee tutustua kuntayhtymässä ja tytäryhteisön hallituksessa hyväksytyyn ohjeeseen ja noudattaa sitä hallitustyöskentelyssään.

Konserniohje ei muuta tytäryhteisöjen, osakkuusyhteisöjen tai kuntayhtymän johdon oikeudellista asemaa tai vastuuta.

Yhtymähallitus voi päätöksellään yksittäistapauksessa toimia tästä ohjeesta poikkeavasti. Tällöin yhtymähallituksen on pöytäkirjassaan perusteltava tehty poikkeus.

3 Konserniohjauksen vastuut

3.1 Yhtymävaltuusto

Yhtymävaltuuston keskeisin tehtävä on ohjata kuntayhtymän toimintaa strategisella tasolla. Yhtymävaltuusto määrittelee kuntayhtymän toiminnan ja talouden raamit sekä hyväksyy strategian. Valtuusto hyväksyy myös tytäryhtiöiden perustamista ja strategista ohjausta koskevat asiakirjat. Kuntalain 14 §:n mukaan yhtymävaltuusto päättää omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta.

3.2 Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunta tehtävänä on valtuuston alaisena lautakuntana arvioida sitä, ovatko valtuuston asettamat tavoitteet ja omistajastrategiset linjaukset toteutuneet kuntayhtymäkonsernissa. Tarkastuslautakunta raportoi toiminnastaan valtuustolle.

3.3 Konsernijohto

Kuntalain 48 §:n mukaan konsernijohtoon kuuluvat yhtymähallitus ja toimitusjohtaja.

Konsernijohtoon tehtävät ja vastuut jakautuvat yhtymähallituksen ja toimitusjohtajan kesken.

3.3.1 Yhtymähallitus

Yhtymähallituksen tehtävänä on:

1. määrätä yhtiökokousedustajat yhtiökokouksiin,
2. nimittää hallituksenjäsen ehdokkaat yhtiökokouksen käsiteltäväksi,
3. seurata valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumista,
4. käsitellä omistajaohjausta koskevien periaatteiden ja konserniohjeen tulkintaa koskevat asiat, sekä
5. evästäää konserninohjausryhmää ja yhtiöihin nimettyjä hallituksen jäseniä ennen asioiden ratkaisua yhteisöissä.

3.3.2 Toimitusjohtaja

Toimitusjohtaja toimii konsernijohtajana. Toimitusjohtaja vastaa omistajaohjauksen täytäntöönpanotehtävistä hallituksen alaisuudessa ja toteuttaa toimitusjohtajalle hallintosäännössä tai tässä ohjeessa määrätyt tehtävät. Toimitusjohtajan tehtävänä on ainakin;

1. valmistella konserniohjausta koskevat asiat hallitukselle,

2. toteuttaa konserniohjausta valtuuston ja hallituksen linjaamalla tavalla ja raportoida tarvittaessa hallitukselle tytäryhteisöjen toiminnasta,
3. muodostaa ennakkokäsityksen yhteisön esittämiin kysymyksiin. Linjaavissa kysymyksissä toimitusjohtajan tulee saattaa asia käsiteltäväksi yhtymähallitukseen.
4. huolehtia yhteydenpidosta tytäryhtiöiden toimitusjohtajiin ja hallituksen puheenjohtajiin sekä muihin omistajiin.

3.4 Tytäryhteisön hallituksen jäsenet

Tytäryhteisön hallituksen jäsenen tehtävänä on tukea yhteisön johdon toimintaa siten, että yhtiön etu toteutuu. Yhtiön edun lisäksi hallituksen jäsenen on toiminnassaan otettava huomioon myös konsernin kokonaisuus ja pyrittävä noudattamaan omistajien tahtotilaa.

Hallituksen jäsenen tulee tehtävässään toimia yhtiön etua tavoitellen, ottaen huomioon muun muassa talousarvion, kuntayhtymässä muodostetun ennakkokäsityksen sekä konsernijohtolta saamansa evästyksen.

Hallituksen jäsenen oikeus ja velvollisuus on vaatia ja saada tarvittaessa lisätietoa ratkaistavakseen tulevasta asiasta, sekä olla yhteydessä konsernijohtajaan ja omistajan yhtymähallitukseen valitun linjan selvittämiseksi ja tehtävien toimenpiteiden suunnittelemiseksi.

Yhtiön hallituksen jäsen vastaa toiminnastaan yhtiökokoukselle.

Kuntayhtymän nimeämän yhtiökokousedustajan ja tytäryhteisöön nimetyn hallituksen jäsenen tulee raportoida tarvittaessa kuntayhtymän hallitusta tytäryhteisön tilasta.

Hallituksen jäsenyys osakeyhtiössä ei ole kunnallinen luottamustehtävä vaan hallituksen jäsenen tehtävästä ja vastuusta säädetään osakeyhtiölaissa.

Samoin periaattein tulee toimia osakkuusyhteisön hallitukseen nimetyn jäsenen.

3.5 Yhtiökokoukseen nimetty edustaja

Yhtiökokoukseen nimetty edustaja käyttää omistajan muodollista päätösvaltaa yhtiökokouksessa. Kokousedustajan tulee toimia konsernin muodostaman ennakkokäsityksen ja yhtymähallitukselta saamansa evästyksen mukaisesti.

4 Hyvä hallinto ja johtamistapa

4.1 Sitoutuminen suosituksiin

Konserniyhteisöjen hallituksen tulee hyväksyä yhtiössä noudatettavat hyvän hallinnon ja johtamistavan periaatteet siten, että ne varmistavat, että tytäryhteisöissä toteutuvat terveet liikeperiaatteet, riittävä avoimuus, taloustietojen oikeellisuus, asianmukainen sisäinen valvonta ja riskienhallinta ja että kuntayhtymän omistuksia hoidetaan tarkoituksenmukaisesti, luotettavasti ja tehokkaasti kuntakonsernin kokonaisuena turvaten.

Yhtiöiden tulee laatiessaan hyvän hallinnon ja johtamistavan periaatteita tukeutua Keskuskauppakamarin vahvistamaan *asialistaan listaamattomien yhtiöiden hallinnoinnin kehittämiseksi*. Asialistan periaatteita on sisällytetty myös tähän konserniohjeeseen.

4.2 Henkilövalinnat yhtiöiden hallitukseen

Yhtymähallitus valmistelee henkilövalinnat yhtiökokouksiin ja evästää yhtiökokousedustajansa siten, että yhtiöiden hallitukseen tulee nimetyksi henkilöitä, joilla on sekä kyky tukea ja kannustaa että valvoa ja arvioida yhtiön toimivaa johtoa. Suunniteltaessa hallitusten kokoonpanoja on yhtymähallituksen pyrittävä turvaamaan riittävän monialainen osaaminen yhtiön hallituksessa. Hallituksen jäsenehdokkaaksi tulee nimetä ja valita tasa-arvolain mukaisesti miehiä ja naisia.

Yhtymähallituksen *ei ole suositeltavaa* esittää nimettäväksi tytäryhteisönsä hallituksen jäseneksi henkilöä, joka työskentelee konserniin kuuluvan toisen tytäryhteisön palveluksessa tai on muutoin läheisessä suhteessa ko. yhtiöön.

Tytäryhtiön palveluksessa olevaa työntekijää *ei saa esittää nimettäväksi* saman tytäryhtiön hallitukseen, yhtiön toimitusjohtajaa lukuun ottamatta. Jos tällainen palvelussuhde muodostuu hallituksen jäsenyyden aikana, tulee yhtymähallituksen huolehtia siitä, että jäsen tulee vapautetuksi tehtävästään.

Yhteisöjäviä koskeva lainsäädäntö on kuntalain uudistuksessa muuttunut siten, että hallintolain 28.1 § 5 kohta tulee sovellettavaksi myös kuntakonsernissa. Säännöksen mukaan *viranhaltija tai luottamushenkilö on esteellinen, jos hän itse tai hänen läheisensä on hallituksen, hallintoneuvoston tai niihin rinnastettavan toimielimen jäsenenä, toimitusjohtajana tai sitä vastaavassa asemassa sellaisessa yhteisössä, säätiössä, valtion liikelaitoksessa tai laitoksessa, joka on asianosainen tai jolle asian ratkaisusta on odotettavissa erityistä hyötyä tai haittaa*.

Tytäryhteisön tai osakkuusyhteisön hallitukseen *ei tule nimetä* emon viranhaltijaa tai työntekijää, jos tämä virassaan tai tehtävässään joutuu tavanomaisesti ratkaisemaan tai käsittelemään asioita, joissa kyseinen tytäryhteisö on asianosainen.

Tytäryhtiöiden hallitukseen pyritään nimeämään kuntayhtymän viranhaltijoita ja luottamushenkilöitä siten, että esteellisyyksiä viranhoidossa tai luottamustehtävässä ei pääse muodostumaan. Tytäryhteisöjen hallitukseen nimetään kuntayhtymäkonsernin ulkopuolisia henkilöitä, vain mikäli se on konsernin kokonaisedun näkökulmasta perusteltua.

4.3 Henkilövalinnat yhtiökokousedustajiksi

Yhtymähallitus nimeää tytäryhtiön tai osakkuusyhtiön yhtiökokoukseen edustajan. Yhteisön hallituksen jäsenenä toimivaa ei kuitenkaan saa nimetä edustajaksi saman yhtiön yhtiökokoukseen.

4.4 Henkilövalinnat säätiöiden hallitukseen

Yhtymähallitus nimeää säätiöiden hallitukseen henkilöitä, jotka tuntevat säätiön toiminnan tarkoituksen ja, jotka täyttävät säätiön säännöissä vaaditut kelpoisuusvaatimukset.

Säätiön hallitukseen *ei tule nimetä* emon viranhaltijaa tai työntekijää, jos tämä virassaan tai tehtävässään joutuu tavanomaisesti ratkaisemaan tai käsittelemään asioita, joissa kyseinen tytäryhteisö on asianosainen.

4.5 Yhteisöjen esteellisyyssäännökset

Julkishallintoa koskevien esteellisyyssäännösten lisäksi on hallitusten jäsenten ja yhtiökokousedustajien huomioitava osakeyhtiölaissa, säätiölaissa ja osuuskuntalaissa annetut esteellisyyssäännökset.

5 Tiedolla ja sopimuksilla ohjaaminen

5.1 Jatkuva yhteydenpito

Jatkuva yhteydenpito on tärkein omistajaohjauksen keino. Jatkuvalla yhteydenpidolla varmistetaan yhteisöjen tietoisuus konsernin kokonaiskuvasta ja edusta.

5.2 Yhteinen suunnittelu

Tytäryhteisön toiminnan ja talouden suunnittelun tulee perustua omistajaorganisaation kanssa käytäviin neuvotteluihin, joilla varmistetaan yhteneväiset, toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet.

Tytäryhteisöjen talousarvioiden tulee perustua omistajakuntayhtymän strategiaan tavoitteisiin ja talouden raamiin. Tytäryhteisön hallitus vastaa asianmukaisen taloudenhoidon järjestämisestä. Konsernijohto tukee asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

Kuntayhtymän talousarviossa ja -suunnitelmassa tulee ottaa huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet.

Tytäryhteisöjen on annettava tiedot tulos-, rahoitus- ja investointisuunnitelmista sekä yhteisöjen toimintaan liittyvistä olennaisista riskeistä ja epävarmuustekijöistä. Tämän lisäksi tulee toimittaa tietoja mm. tulevista konserni- ja yhtiöjärjestelyistä, merkittävistä muutoksista mainittujen yhteisöjen liiketoiminnassa ja toimialassa sekä merkittävistä sitoumuksista konsernijohdon tarkemmin määrittelemällä tavalla.

5.3 Raportointi

Konsernijohto seuraa säännöllisesti tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuutta, sille asetettujen tavoitteiden toteutumista, toiminnan ja talouden kehittymistä sekä arvio niihin liittyviä riskejä.

Todennäköisesti realisoituvasta riskistä on raportoiva viipymättä konsernijohdolle.

5.4 Evästys

Yhtymähallitus huolehtii jatkuvasta yhteydenpidosta evästämällä toimitusjohtajaa ja yhtiökoukousedustajia.

5.5 Ennakkokäsityksen pyytämismenettely

Tytäryhteisön tulee pyytää etukäteen suullinen ja vaadittaessa kirjallinen ennakkokäsitys ainakin seuraavista asioista, ellei mainitusta toimesta ole muutoin kuntayhtymässä pätevästi päätetty:

1. liiketoiminnan merkittävä muuttaminen
2. liiketoiminnan laajentaminen siten, että in house -asetelma voi vaarantua
3. merkittävä tai poikkeuksellinen investointi
4. taloudellisesti poikkeavan sitoumuksen tekeminen
5. yhtiöjärjestyksen muuttaminen
6. osakeanti tai pääomarakenteen muuttaminen
7. liiketoiminnan tai kiinteän omaisuuden myynti tai osto
8. lainan tai vakuuden antaminen
9. pitkäaikaisen lainan ottaminen
10. sijoitukset
11. hakeutuminen selvitystilaan tai konkurssiin
12. tuloksen käsittely ennen yhteisön hallituksen tilinpäätöskäsittelyä, jos tulos poikkeaa merkittävästi talousarvioista
13. vaikutuksiltaan merkittävän oikeudellisen prosessin aloittaminen
14. toimitusjohtajan ottaminen tai irtisanominen
15. toimitusjohtajan palvelussuhteen ehtojen ja etuuksien määrittely tai muuttaminen
16. muu tulokseen, pääoman tuottoon tai riskiin olennaisesti vaikuttava tapahtuma

Ennakkokäsityksen pyytää yhtiön toimitusjohtaja tai säätiön asiamies konsernijohtajalta, joka tarvittaessa tuo asian yhtymähallituksen käsiteltäväksi. Toimitusjohtajaa koskevassa asiassa ennakkokäsityspyynnön tekee hallituksen puheenjohtaja.

Hallituksen puheenjohtaja on velvollinen varmistamaan, että ennakkokäsitys on pyydetty ja vaatia tarvittaessa sen pyytämistä. Mikäli ennakkokäsitystä ei ole pyydetty, hallituksen jäsen on vaadittava asian jättämistä pöydälle.

Ennakkokäsityspyyntöön saatu vastaus kirjataan ylös yhtiön hallituksen pöytäkirjaan.

Mikäli ennakkokäsitysmenettelyn piiriin kuuluvasta asiasta päättäminen kuuluu yhtiökokoukselle, konsernijohtajan määrättävä taho huolehtii siitä, että tarvittaessa pöytäkirjanotteeseen, jolla henkilö valtuutetaan edustamaan kuntayhtymään yhtiökokouksessa, sisällytetään kannanotto ennakkokäsitysmenettelyn alaiseen asiaan.

Lopullinen päätösvalta ja vastuu ennakkokäsitystä edellyttävästä asiasta on aina yhteisön omalla päätöksentekovelvollisuudella, vaikka kuntayhtymän ennakkokäsitys päätettävään asiaan on hankittu ennen yhteisön päätöstä.

Soiten toimitusjohtaja lausuu kuntayhtymän ennakkokäsityksen. Toimitusjohtaja muodostaa ennakkokäsityksen keskustellen asiasta tarvittaessa yhtymähallituksen kanssa.

5.6 Selontekovelvollisuus

Konsernijohtajalla on oikeus saada pyynnöstään yhteisön toimintaa koskevia selvityksiä yhtiön hallitukselta sekä yhtiön toimitusjohtajalta.

5.7 Läsnäolo- ja puheoikeus

Tytäryhteisön hallituksen tulee päättää osakeyhtiölain 6 luvun 5 §:n 2 momentin mukaisesti, että se sallii konsernijohtajalle tai hänen määräämälleen henkilölle läsnäolo- ja puheoikeuden kokouksissaan. Samalla hallituksen tulee päättää, että se toimittaa hallituksen kokouksen kokouskutsun ja esityslistan ennen kokousta ja luovuttaa kokouksen jälkeen kopion hallituksen kokouksen pöytäkirjasta konsernijohtajalle tai hänen määräämälleen.

5.8 Tietojen saantioikeus

Kuntayhtymän luottamushenkilöllä on oikeus saada konsernijohtajalta sen hallussa olevia tytäryhteisöjen toimintaa koskevia tietoja, joita luottamushenkilö pitää toimessaan tarpeellisina ja jotka viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaan eivät ole vielä julkisia ja jollei salassa pitoa koskevista säännöksistä muuta johdu. Tietopyyntö on esitettävä kirjallisesti.

Luottamushenkilö ei saa luovuttaa tietojensaantioikeuden nojalla saamia tietoja eteenpäin, koska tiedot on tarkoitettu vain hänelle henkilökohtaisesti luottamustehtävän hoitamista varten. Asiakirjoihin tulee merkitä, mikäli ne ovat salassa pidettäviä.

5.9 Muut sopimukset

Tehdessään sopimuksia, kuntayhtymä pyrkii huolehtimaan omien tavoitteidensa toteutumisesta.

6 Konsernikäytännöt ja palvelut

6.1 Rahoitus, sisäinen pankki ja rahaliikenne

Koko konsernin maksuvalmiutta hoidetaan pääsääntöisesti yhteisen konsernitilin kautta. Tytäryhteistölle voidaan avata oma pankkitili perustellusta syystä. Kuntayhtymän talousjohtaja vastaa tilin tai tilien hallinnoimisesta ja likviditeetin hankkimisesta sekä ylijäämien sijoittamisesta. Kuntayhtymän ja tiliin liittyvien yhteisöjen kanssa tehdään sopimukset, joissa sovitaan tilin sisäisistä veloitus- ja hyvityskoroista ja luottolimiiteistä.

6.2 Lainananto tytäryhteisölle

Kuntayhtymä voi antaa takauksen tai muun vakuuden tytäryhtiöille edellyttäen, että päätökseen ei sisälly merkittävää taloudellista riskiä, ja että kuntayhtymän edut on turvattu riittävän kattavilla vastavakuuksilla.

Kuntayhtymä voi lisäksi myöntää valtuuston erikseen tekemällä päätöksellä tytäryhteisölleen omavelkaisen takauksen tai rahoituslainan ilman riskit kattavia vastavakuuksia seuraavien edellytysten toteutuessa:

- a) kuntayhtymä omistaa enemmistön yhtiön osakkeista ja niiden tuottamasta äänivallasta
- b) rahoitus on kilpailutettu osana kuntayhtymän konsernin rahoitusta ja
- c) rahoitusvastuu liittyy tytäryhteisön sellaisen palvelun tuottamiseen tai toimintaan, jonka ostajana tai hyödyntäjänä on kokonaan tai osittain Soiten kuntayhtymä.
- d) takauksen tai rahoituslainan taloudellinen riski ei ole kuntayhtymän kannalta merkittävä

Takauksen tai vakuuden antamisen yhteydessä on lisäksi varmistettava, ettei kyseessä ole valtiontukisääntelyn tai kuntalain vastainen menettely. Edellä mainittujen edellytysten täytyessä ja tytäryhteisön toimissa hankintalain mukaisena sidosyksikkönä lähtökohtana on, ettei sääntely aiheuta estettä takauksen ja vakuuden antamiselle.

6.3 Kirjanpito ja konsernitilinpäätös

Tytäryhteisön tilivuosi on kalenterivuosi.

Tytäryhteisön on toimitettava tarvittavat tilipäätöstiedot konsernitilinpäätöksen laatimiseksi raportointiohjeen mukaisessa aikataulussa.

6.4 Riskienhallinta

Yhtiön hallituksen on huolehdittava siitä, että yhtiön toimintaan liittyvät riskit tunnistetaan, arvioidaan ja niitä seurataan ja että riskienhallinnan periaatteet on määritelty.

Kuntayhtymän riskienhallinnan vastuuhenkilöt konsultoivat ja koordinoivat tytäryhteisöjä riskikartoituksen tekemisessä ja antavat ohjeita tytäryhteisöille yhtenäiseen riskienhallintaan liittyvissä asioissa. Tytäryhteisöt toteuttavat oman riskikartoituksensa tämän ohjeistuksen perusteella.

6.5 Sijoitustoiminta

Kuntayhtymän kannalta merkittävien tytäryhteisöjen on järjestettävä sijoitustoimintansa yhteistyössä kuntayhtymän kanssa. Sijoituksen onnistumisesta vastaa ensisijaisesti tytäryhteisön päätösvaltainen toimielin.

6.6 Vakuuttaminen

Tytäryhtiöiden on noudatettava konsernijohdon vakuutuspolitiikkaa soveltuvin osin. Tarvittavat vakuutukset hankitaan keskitetysti silloin, kun se on konserniedun mukaista. Tytäryhtiöiden on ilmoitettava vakuutustarpeensa konsernijohdolle ja annettava tarpeelliset tiedot vakuutusyhtiöiden kilpailuttamista varten. Tytäryhtiöiden tulee varmistua siitä, että vakuutusturva on riittävä.

6.7 Yhteisön sisäinen valvonta

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan sisäisiä menettely- ja toimintatapoja, joilla pyritään varmistamaan toiminnan laillisuus ja tuloksellisuus. Sen avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä. Sisäinen valvonta on osa kaikkea esimiestyötä.

Sisäisen valvonnan järjestämisvastuu tytäryhteisössä on yhteisön hallituksella. Tytäryhteisöjen toimitusjohtajilla on kokonaisvastuu yhtiönsä sisäisen valvonnan järjestämisestä, toteuttamisesta ja toimivuuden varmistamisesta.

6.8 Konsernivalvonta

Valvonnan tarkoituksena on edistää tehokasta johtamista, riskien hallintaa ja toiminnan tuloksellisuuden arviointia. Kuntayhtymän hallinnon ja talouden valvonta jakautuu ulkoiseen tarkastukseen sekä sisäiseen valvontaan ja tarkastukseen.

Sisäisellä tarkastajalla on oikeus pyytää tytäryhteisöiltä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointi- ja kehittämistoiminnan sekä muun tarkastustoiminnan edellyttämät tiedot. Sisäisellä tarkastuksella on oikeus tarkastaa tytäryhteisön toimintaa ja taloutta sekä sisäisen valvonnan

ja riskienhallinnan järjestämiseen liittyviä prosesseja. Sisäisen tarkastuksen henkilöstö ei saa paljastajaa sivulliselle haltuunsa mahdollisesti saamaansa salassa pidettävää tietoa.

Konsernijohtaja voi päättää sisäisen tarkastuksen suorittamisesta tytäryhteisössä.

Ulkoisesta tarkastuksesta vastaavat tarkastuslautakunta ja tilintarkastajat. Tarkastuksen kohteena ovat kuntayhtymän hallitus, sen alaiset toimielimet, kuntayhtymän toimitusjohtaja ja muut johtavat viranhaltijat ja muu hallinto. Ulkoinen tarkastus on toimivasta johdosta ja kuntayhtymän muusta organisaatiosta riippumatonta, jonka tuloksista tarkastuslautakunta raportoi valtuustolle.

Tarkastuslautakunnalla on oikeus pyytää tytäryhteisöiltä tietoja valtuuston asettamien tavoitteiden toteuttamisen ja kuntakonsernin tuloksellisuuden arviointia varten. Tarkastuslautakunta voi kutsua tytäryhteisön hallituksen puheenjohtajan tai toimitusjohtajan kuultavaksi lautakunnan kokoukseen. Tarkastuslautakunnan jäsen ei saa paljastaa haltuunsa saamaansa salassa pidettävää materiaalia.

6.9 Tilintarkastus

Tarkastuslautakunta laatii suunnitelman konserniyhteisöjen tilintarkastuksen järjestämisestä tilintarkastajaehdokkaiden nimeämistä varten. Yhtymähallitus nimeää tilintarkastajaehdokkaat yhtiökokouksissa ja säätiöiden vuosikokouksissa tehtävää päätöstä varten.

Yhteisöön valitaan tilintarkastusyhteisöksi sama tilintarkastusyhteisö kuin kuntayhtymässä. Mikäli mahdollista yhteisestä tilintarkastusyhteisöstä vastuulliseksi tilintarkastajaksi valitaan yhteisöön sama tilintarkastaja kuin kuntayhtymään.

6.10 Tietojensaantioikeudet

Tarkastuslautakunnalla on oikeus saada tietoja tytäryhteisöjen toiminnasta ja taloudesta sen arvioimiseksi, onko yhtymävaltuuston asettamat tavoitteet saavutettu ja onko omistajapoliittisia linjauksia noudatettu.

Tilintarkastajan oikeudet tarkastaa tytäryhteisöä perustuvat osakeyhtiölakiin, säätiölakiin ja osuuskuntalakiin. Konsernin sisäinen tarkastaja toimii samoin tiedonsaantioikeuksin kuin tilintarkastaja.

7 Muut asiat

7.1 Turvallisuus ja varautuminen

Soiten konserni on huoltovarmuuskriittinen kokonaisuus, jonka vuoksi tytäryhteisön velvollisuutena on huolehtia toimintansa jatkuvuuden turvaamisesta siten, että tytäryhteisön toiminta voi jatkua mahdollisimman häiriöttömänä kaikissa turvallisuustilanteissa. Tämä edellyttää laajan turvallisuuskäsityksen omaksumista, toimintaprosessien jatkuvuussuunnittelua ja osallistumista konsernin yhteiseen valmiussuunnitteluun.

Häiriötilanteiden aikana konsernijohtaja voi antaa tytäryhtiöiden operatiivista johtoa velvoittavia määräyksiä, joiden tarkoituksena on kuntakonsernin häiriöttömän toiminnan varmistaminen.

Tytäryhtiön hallituksen on huolehdittava yhtiön operatiivisen johdon varahenkilöjärjestelyistä.

Tytäryhteisön tulee huolehtia toimintansa vaarojen arvioimisesta, onnettomuuksien ja tapaturmien ennaltaehkäisystä sekä varautumisesta niihin. Tämä edellyttää ajantasaista pelastussuunnittelua, kouluttautumista ja harjoittelua.

Tytäryhteisöt osallistuvat konsernin yhteiseen turvallisuutta edistävään suunnittelu- ja koulustoimintaan. Kuntayhtymä kutsuu tilaisuudet koolle.

7.2 Henkilöstöpolitiikka

Tytäryhteisöt ottavat lakisääteisen eläkevakuutuksen Kuntien eläkevakuutuksesta ja liittyvät tarvittaessa Avaintyöntantajat AVAINTA jäseneksi. AVAINTA on kuntien ja kuntayhtymien määräämisvallassa olevien osakeyhtiöiden tai säätiöiden, muiden yhteisöjen tai säätiöiden sekä yksityisten palvelujentuottajien työnantajaedunvalvoja.

Kuntayhtymän henkilöstöyksikkö toimii tarvittaessa yhteisön tukena ja asiantuntijana henkilöstöasioissa, jolle yhtiöt pyydettyäessä ovat velvollisia antamaan tiedot henkilöstön palvelusuhde-asioista.

Tytäryhtiöiden tulee tehdä toimitusjohtajasopimukset, mikäli yhtiöllä on 100 %:ssa palvelusuhteessa oleva johtaja. Sopimuksessa sovitaan toimitusjohtajien velvollisuuksista ja eduista.

Kuntayhtymän yhteisissä palveluissa työskentelevien viranhaltijoiden ja työntekijöiden tehtäväkuvaan kuuluvat myös konsernihallintoon liittyvät tehtävät. Tarvittaessa kuntayhtymä ja yhteisöt sopivat työpanoksen korvaamisesta keskenään.

Henkilöstön liikkumiseen konsernin sisällä suhtaudutaan myönteisesti ja sitä tuetaan, mikäli siirtyminen on konsernin kokonaisedun mukaista. Siirtyminen voi olla työnantaja- tai työntekijälähtöistä. Siirron edellytys on, että luovuttava ja vastaanottava työnantaja ovat yksimielisiä siirrontarpeellisuudesta. Siirto toteutetaan työntekijän suostumuksen perusteella. Työnantajien pitäessä siirtoa tarpeellisena työntekijän kertynyt lomaoikeus siirtyy uudelle työnantajalle, jonka luovuttava työnantaja korvaa. Siirron perusteella muodostuu uusi palvelussuhde. Työntekijä voi palata entiseen palvelussuhteeseensa uuden palvelussuhteen koeaikana. Koeajan jälkeen vanha palvelussuhde tulee päättää irtisanoutumalla.

Työnantajälähtöinen siirto voi perustua myös tuotannollisiin ja taloudellisiin tekijöihin ja tässä yhteydessä noudatettavaan työnantajan uudelleen sijoittamisvelvollisuuteen irtisanomisen vaihtoehtona.

7.3 Viestintä ja tiedottaminen

Tytäryhteisön tulee olla aktiivisessa vuorovaikutuksessa asiakkaiden ja potilaiden kanssa. Yhteisön tulee oma-aloitteisesti tiedottaa toiminnastaan ja taloudestaan sekä niissä tapahtuvista muutoksista ja mahdollista ongelmista. Yhteisön toteuttaman viestinnän tulee tukea konsernin asettamia tavoitteita ja noudattaa kuntayhtymän viestintäpolitiikkaa.

Yhteisön on informoitava konsernijohtajaa ennen merkittävän asian julkiseksi tuloa.

Kuntayhtymän viestintäpäällikkö koordinoi konsernin viestintää ja tarvittaessa avustaa yhteisöjä viestinnän suunnittelussa.

7.4 Asiakirjojen ja tiedonhallinta

Tytäryhteisön asiakirjojen ja asiakirjallisten tietojen hallinnassa noudatetaan samoja periaatteita kuin kuntayhtymässä. Tytäryhteisön tulee hallita asiakirjoja ja asiakirjallisia tietoja voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti.

Tytäryhteisöt käyttävät sähköisten aineistojen säilytykseen konsernin käytössä olevia sähköisiä arkistoja. Tytäryhteisön toiminnan lakatessa sen säilytettävänä olleet asiakirjat ja asiakirjalliset tiedot otetaan arkistoitavaksi kuntayhtymän arkistoon.

7.5 Hankintayhteistyö

Tytäryhteisöt ovat velvollisia tukeutumaan hankintatoiminnassaan kuntayhtymän hankintayksikköön sekä soveltuvin osin sen käyttämiin yhteishankintamenettelyihin.

Hankintoja valmisteltaessa on tytäryhteisön tehtävä yhteistyötä kuntayhtymän hankinta-asiantuntijoiden kanssa. Näin varmistetaan se, että konsernin volyyymi saadaan kokonaisuutena hyödynnettyä.

Tukipalveluja tarvitessaan on yhtiön ensisijaisesti selvitettävä niiden saatavuus konserniin kuuluvalla toiselta tytäryhtiöltä tai kuntayhtymältä. Mikäli tukipalvelua ei ole näiden kautta saatavissa voidaan tukipalvelu hankkia konsernin ulkopuoliselta taholta.

Toimitiloja koskevat kysymykset tulee tytäryhtiön selvittää ensisijassa kuntayhtymän tilapalveluiden kanssa. Mikäli kuntayhtymä ei pysty osoittamaan tytäryhtiölle sen tarvitsemia tiloja voi yhtiö vuokrata toimitilaa käyttöönsä ulkopuoliselta taholta.